

CESTA URANU

8 ZE ZEMĚ K DĚDICTVÍ ODPADU

Uran byl získáván ze země od 30. let 20. století. Jeho cesta je zdravotní následky znečištěním a radiačním odpadem.

ZDRAVÍ

10 SMRTELNÁ RUDA

Samotná těžba uranu stojí lidské životy a má také vážné zdravotní následky pro všechny, kteří jsou do ní zapojeni.

HISTORIE

12 KOLONIÁLNÍ DĚDICTVÍ

Až do 70. let byla těžba uranu zdůvodňovaná především vojensky. Od počátku měla negativní dopad na místní populaci, zejména na domorodé společnosti.

AFRIKA

14 DODAVATEL BOHATÉHO SEVERU

Jižní Afrika byla po desetiletí nejdůležitějším dodavatelem uranu na africkém kontinentu, dnes to jsou Namibie a Niger.

KANADA

16 RADIOAKTIVNÍ LOVECKÉ REVÍRY

Obyvatele subarktické oblasti, v jejichž teritoriích jsou doly, nikdo neinformoval o vážných zdravotních rizicích lovu zvěře v oblastech postižených těžbou.

USA

18 PRVNÍ LIDÉ, CHRÁNĚNÍ JAKO POSLEDNÍ

Příběh atomového věku začal v domovině domorodých obyvatel Severní Afriky. Od těžby uranu k atomové bombě a nekončícímu hledání míst na uskladnění radioaktivního odpadu, vždy byly prvotním cílem území domorodců.

ASIE

20 TAJNÁ RUDA

Po druhé světové válce se uran těžil v Asii. Do nynějška většina zemí produkujících uran zveřejnila jen málo informací.

AUSTRÁLIE

22 PRASTARÁ VAROVÁNÍ

Původní národy na kontinentu se považovaly za strážce pokladů z nitra Země. Jejich potomci v tom pokračují tím, že říkají pravdu mocným společnostem těžícím uran.

EVROPA

24 PRO BOMBU A DÁLE

V Evropské unii bylo na počátku roku 2020 v provozu 124 jaderných reaktorů, což z ní činí největšího spotřebitele uranu.

URANOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ I

26 ÚSPĚŠNÝ ODPOR

Cena uranu byla po léta na dně a spolu s ní celý průmysl. Zároveň stále více skupin bojuje proti ekologicky destruktivním praktikám těžby uranu.

URANOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ II

28 KDO JE KDO PŘI TĚŽBĚ URANU

Deset největších těžebních skupin je odpovědných za 87 % světové výroby uranu. Dominují na trhu a ve vykořisťování domorodých obyvatel.

SANACE

30 ODMÍTANÁ ODPOVĚDNOST

Těžba uranu po sobě zanechává radioaktivní a jedovatý odpad s produkty rozpadu, které jsou ještě nebezpečnější než těžný uran. Správa těchto opuštěných dolů prakticky neexistuje.

- ČESKÁ REPUBLIKA I** 32 **TĚŽBA URANU V ČESKÉ REPUBLICĚ**
Otrocká práce politických vězňů v 50. a 60. letech a dodnes pokračující ekologické škody.
- ČESKÁ REPUBLIKA II** 34 **PROTESTY PROTI VÝSTAVBĚ JADERNÉ ELEKTRÁRNY TEMELÍN**
Podpora majoritní části české společnosti, odpor českých, rakouských a německých ekologů a rakouské a německé veřejnosti.
- JADERNÉ KATASTROFY** 36 **OD MAJAKU PŘES CHURCH ROCK K FUKUŠIMĚ**
Tavení jádra a protržené přehrady, požáry reaktoru a výbuchy: nehody, které se neměly nikdy stát.
- IAEA A EURATOM** 38 **OTÁZKA MOCI**
Postoj Světové zdravotnické organizace (WHO) určuje v otázkách jaderné energie Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA). Smlouva EURATOM zavazuje všechny členské státy EU podporovat jadernou energii.
- JADERNÉ ARZENÁLY** 40 **NOVÉ ZÁVODY VE ZBROJENÍ**
Jaderná válka by neměla žádného vítěze. Přesto jaderné mocnosti obnovují své jaderné arzenály a vyvíjejí „malé jaderné zbraně“.
- ZKOUŠKY JADERNÝCH ZBRANÍ** 42 **ZAKÁZÁNO OD ROKU 1996**
První atomová bomba byla odpálena 16. července 1945 v Alamogordo v Novém Mexiku. Následovalo 2057 dalších testů, naposledy v Severní Koreji 2017.
- URANOVÉ ZBRANĚ** 44 **DU: ZKRATKA PRO VÁLKU BEZ KONCE**
Uran-238, odpadní produkt obohacování uranu se změnil v projektily, které prostřelí tank. Ochuzený uran, označovaný jako DU, má extrémně vysokou průbojnou sílu – a osudové následky.
- JADERNÝ ODPAD I** 46 **MÍSTO KONEČNÉHO ÚLOŽIŠTĚ: OCEÁNY**
V letech 1946 - 1993 Velká Británie a Sovětský svaz ukládaly svůj jaderný odpad do moře. Před zákazem roku 1975 dokonce vysoce radioaktivní odpad.
- JADERNÝ ODPAD II** 48 **NEZNÁMÁ DESTINACE**
Na celém světě existuje pouze jedno úložiště vysoce radioaktivního odpadu krátce před svým dokončením – Onkalo ve Finsku. Mezitím ale na celém světě vzniklo 350 000 tun vysoce radioaktivního jaderného odpadu.
- ENERGETICKÝ PRŮMYSL** 50 **HRA PRO JADERNOU ENERGIÍ SKONČILA**
Po celá desetiletí se jaderný průmysl chlubil „jadernou renesancí“. Realita se ale ukázala být velmi odlišná: miliardové ztráty, zpoždění a konkurence z obnovitelných zdrojů energie.
- GLOBÁLNÍ OTEPLOVÁNÍ** 52 **MÝTUS O KLIMATICKY PŘÁTELSKÉ ENERGIÍ**
Jaderný průmysl se snaží dodávat takzvaný reaktor čtvrté generace, přičemž krizi změny klimatu využívá jako záminku pro rozšiřování jaderné energie. Existují však rychlejší, levnější a méně nebezpečné možnosti.

- 2 Tiráž
4 Obsah
6 Autoři, autorky a spolupracovníci a spolupracovnice
7 Předmluva
54 Glosář
55 Partneři